

הבחירות בונצואלה
והפילוג בשמאל
עמ' 8

פועלי כל הארצות התאחדו!

זוהדר

زوهدير ZO HADEREKH

גיליון 31 / 7 באוגוסט 2024

אולימפיאדה
וקפיטליזם

בתי כלא מהגיהינום

נתניהו
המלחמה ברכה
והשלום קללה

הדמוקרטיה היחידה במזה"ת / ג'

"בחדוש שעבר סיקרתי ביום חמישי את הפגנות החרדים וביום שבת את ההפגנות בקפלן. בחמישי אחרי הצהריים המשטרה חוסמת כצעד מניעתי את כביש 4, במשך שעה מנסה לפנות את הציר בלי להפעיל פרשים ובלו להפעיל מכת"זית, בזמן ש-200-300 מפגינים חרדים מסכנים את התנועה, קופצים לתוך הגלגלים, סכנה אמיתית. ובמשך שעותיים השוטרים לא עושים כלום. בשבת בקפלן, אני רואה משטרה שמביאה אוטובוס, מכת"זית, מכתרת את כל צומת קפלן והצירים מסביב, אם מישוהו יורד לאילון תוך 10 דקות הוא מקופל לאוטובוס או לניידת, בזמן שעומדים שם מפגינים ימניים קיצוניים שתוקפים את המפגינים בקפלן, ממש ליד השוטרים. שלא לדבר על האלימות של השוטרים, גם כלפי העיתונאים וגם כלפי מפגינים".

אלירן חיאט, מ"מ יו"ר ארגון העיתונאים,
"העין השביעית", 30.7

יום הנכבה של אנשי השמאל

"מגישת תאגיד השידור אמילי עמרסי הושעתה מעבודתה עד הודעה חדשה, זאת בשל סדרת התבטאויות מעליבות, גם כלפי עובדי התאגיד. בחדוש שעבר, באחת התוכניות, עמרסי התבטאה בשידור באופן שנוי במחלוקת, כשאמרה שיום ירושלים הוא הנכבה של אנשי השמאל".

דוד ורטהיים, "זואלה", 31.7

דברים בשם אומרם

מדליות להמונים

"מעולם לא ניכר כל כך שבאולימפיאדה התקשורת נהפכת למנגנון תעמולה ממשלתי המשווק אופיום להמונים, כהסחת דעת מהאסון בישראל. אלף מדליות לא יצליחו להוציא אותנו מההשפלה האיומה: יישובים מפוחדים בבתינו, ממתנינים בעצבים מרוטים לטילים שיומטרו על ראשינו, חיים באי-ודאות מתמדת, מתנתקים מהעולם, מתרסקים כלכלית, נתונים במלחמה שתימשך שנים, חטופינו גוססים וידנו קצרה מלהושיע — ואז מטלטלים מול עינינו מדליות".

רוגל אלפר, "הארץ", 2.8

שפע משאבים במשטרה בן גביר

"נצ"מ רונן חכמון, מפקד יחידת אתג"ר בלהב 433, שאחראית על חקירת גניבות הרכב, זכה בחדשים האחרונים לשדרוג יוצא דופן: רכב שטח צמוד - ג'יפ ארבע על ארבע מסוג רקסטון, יוקרתי וחדש (מודל 2024), בצבע שחור, בשווי של כ-250-300 אלף שקל (תלוי אבזור), דבר חריג עבור מפקד יחידת חקירות בדרגתו. גורמים במשטרה המכירים מקרוב את עבודת יחידת אתג"ר הביעו תמיחה על ה"ציפור" הזה שקיבל חכמון, הן על רקע העלייה החדה בגניבות הרכב שעיקרה התרחש בתקופת כהונתו שהחלה בקיץ 2021, והן לאור כך שבשנים האחרונות ירד בפועל ג'יפ ארבע על ארבע צבועי מהסדר"כ המבצעי של היחידה".

עמיר קורץ, "כלכליסט", 24.7

הדמוקרטיה היחידה במזה"ת / א'

"מפגינים שפרצו לבסיס שדה תימן בצעקות 'מוות לערבים', אחריהם צועד בשמחה השר עמיחי אליהו מעוצמה יהודית. המשטרה מגיעה מהכיוון השני, עושים שלום וממשיכים".

ציוץ של יובל שדה, כתב "כלכליסט", 29.7

הדמוקרטיה היחידה במזה"ת / ב'

"הייתי קצת עסוקה אתמול שעות בסיקור האנרכיה בבית ליד אבל מומלץ שמישהו יתעורר פה לפני שירצחו כאן עיתונאים. כן, התכוונתי ירצחו, אנחנו באמת לא ממש רחוקים משם. בעיטות, דחיפות, יריקות, רדיפה עם היצמדות לגוף, תקיעת אצבע משולשת בפנים, זריקת מים, חבלה בצויד, גניבת מיקרופון, כל זה לצד הקללות: 'מזדיינת עם ערבים', 'שמחבלים זיינו אותך', 'שרמוטה', 'אל ג'זירה', 'תעופו יה זונות', 'שמאלנים בוגדים'. רק 14". כך נראתה ונשמעה התקיפה שטליה הצלמת ואני עברנו אתמול בבית ליד. טליה, באמצע התקיפה, בזמן שאני מנסה לאסוף חלק מהציוד כדי שנתרחק מההמון, צעקה נסערת לשוטר לידה: 'בוא תעזור' הוא הביט בה והחזיר ראש לסלולארי. חוויתי כבר תקיפות ע"י פעילי ימין קיצוניים בשומר חומות בלוד, בשטחים, בהפגנות, בקיצור, זה לא חדש, אנחנו כחברה כבר בתהום. עכשיו רק נראה מתי ואיך ובעיקר האם נצא ממנו".

ציוץ של הדס גרינברג, כתבת "כאן", 30.7

מכתבים למערכת

סיפורי אלף לילה ועוד לילה

חבל שמאמרו של אבישי ארליך "מהאג לחודיידה ולווינגטון" ("זו הדרך", 24.7) פורסם בטרם נשא ראש הממשלה בנימין נתניהו את נאומו בקונגרס.

הנאום בא להשלים את התצורה המזרח-תיכוני שתואר במאמר. מה נאמר בו ומה הוסתר? קודם כל, בנאומו בקפיטול עשה ביבי שימוש ציני בחטופים. הוא דיבר על "המאמצים האדירים לחילוץ החטופים שנמקים במנהרות עזה". אך בטרם נאם, דאג לדחות בשבוע את צאת משלחת המו"מ לשחרורם והוסיף תנאים על גבי תנאים להשלמת העסקה — ציר פילדלפי, ציר נצרים ועוד.

נתניהו התייחס "לאלפי המחבלים שנהרגו ברצועת עזה", ומה לגבי רבבות האזרחים שהיו קורבנות ההפצצות וההפגזות הישראליות? בהמשך התחנן ראש הממשלה למשלוח נוסף של פצצות אמריקאיות בנות טון, שמטרתן השמדה והרס רבי ממדים. ואז הציג את ישראל כמגינה על ארה"ב מפני "הטרור האסלאמי". מי בדיוק מגן על מי?

כדרכו, התעלם נתניהו באופן מוחלט מכיבוש השטחים הפלסטיניים, ממעשי טרנספר מצפון רצועת עזה לדרומה, ומדרום וממזרח הרצועה לאל-מוואסי במערב.

אגב, זו לא הייתה הפעם הראשונה ש"בנו של ההיסטוריון" מגייס את סיפורי המקרא כדי לבסס את זכויותינו על הארץ בזכות אבות, תוך התעלמות מוחלטת מזכויות עמים אחרים המופיעים במקרא והקיימים גם בימינו.

דן יהב, ת"א-יפו

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

"חיסלנו את המן, נחסל גם את סינוואר", נתניהו באירוע צבאי של קריאת מגילת אסתר (צילום: עמוד הפייסבוק של נתניהו)

נתניהו חותר למלחמה אזורית

השתלטותו על מערכת המשפט. מבחינתו, התגרירות מסוכנות באיראן ובחיזבאללה מועילות בכל תרחיש: אם התגובה של איראן וחיזבאללה תהיה מוגבלת, כפי שהייתה בעקבות המתקפה על הקונסוליה האיראנית בדמשק באפריל, יוכל להתפאר בהצלחה צבאית נוספת ולהרוויח נקודות בדעת הקהל. אם תפרוץ מלחמה אזורית, הרי גם זו דרך להאריך את מצב החירום ולהימנע מבחירות, שבעקבותיהן תסתיים כהונתו כראש הממשלה והוא ישוב להיות ח"כ מהאופוזיציה הנאשם בפלילים.

אופוזיציה רופסת

האופוזיציה הציונית הרופסת לנתניהו, מגנץ ועד יאיר גולן, אינה מציבה אלטרנטיבה מדינית ואפילו מעודדת את חרחור המלחמה מצד ממשלת הימין. גנץ קרא השבוע "להגיב מול מדינת לבנון" (לא רק מול חיזבאללה!) ואף לפגוע בתשתיות וברשת החשמל האזרחיות שלה. יו"ר "הדמוקרטים", יאיר גולן, קרא מצדו לכבוש פסגות אסטרטגיות בהרי דרום לבנון ולקיים בהן נוכחות צבאית קבועה.

את האלטרנטיבה היחידה הציגו גם השבוע מק"י וחד"ש, אשר פרסמו גילוי דעת המגנה את ההסלמה המתוכננת: "הפשעים האחרונים, ובראשם ההתנקשות בראש הלשכה המדינית של חמאס, הם ניסיון להיחלץ מההתבוססות בבוחץ העזתי באמצעות פתיחה במלחמה אזורית. אין שום קשר בין פשעים אלה לבין ביטחונם של ישראל ואזרחיה. ההתנקשויות נועדו לשרת שתי מטרות: הגברת התמיכה בממשלה מבית לאחר שנכשלה בהשגת היעדים להם התחייבה בפני הציבור הישראלי; והכשלת הניסיונות להפסקת המלחמה ולהגעה לעסקת חטופים".

מול סכנת המלחמה האזורית, על הכוחות הדמוקרטיים בציבור הישראלי לצאת בהמוניהם לרחובות. יש להרחיב את המחאה נגד המלחמה, נגד הפקרת החטופים ונגד התוכניות הפשיסטיות של ממשלת נתניהו. רק התעוררות עממית רחבה, בשותפות בין יהודים לערבים, תוכל להושיע את ישראל ממלחמה הרסנית ומשקיעה מדינית וחברתית.

אסף טלגם

ישראל התנקשה בשבוע שעבר בחייו של אסמאעיל הניה, יו"ר הלשכה המדינית של חמאס, בעת שביקר בטהראן. יום קודם לכן תקף חיל האוויר הישראלי בביירות והרג את פואד שוכר, אחד מראשי חיזבאללה. הפצצה זו הייתה התקיפה הישראלית הראשונה בביירות מאז ההתנקשות בסאלח אל-עארורי בינואר 2024, והפעם השנייה בה תקפה ישראל בביירות מאז מלחמת לבנון השנייה ב-2006.

דוברי הימין חגגו והתרברבו בהצלחת ההתנקשויות, אך ספק אם יש ולו אזרח ישראלי אחד המרגיש בטוח יותר בעקבותיהן. מאז ההתנקשויות שרורים אזרחי ישראל בחשש ובדריכות מתמדת לקריאת התגובה הצפויה מאיראן ומלבנון. תגובה זו עלולה להוביל להתלקחות מלחמה אזורית ארוכה, שתעלה לכל הצדדים באלפי הרוגים ובנזק כבד לכלכלה ולתשתיות.

דוחים את העסקה בעקביות

מדוע, אם כן, הורה נתניהו על התנקשויות שכה מסכנות את ביטחונם של אזרחי ישראל? האם התועלת הצבאית המפוקפקת בהריגת ראש הזרוע המדינית של חמאס, שהתגורר בחו"ל ולא היה מעורב בניהול הלחימה בעזה, תרמה איכשהו לסיום המלחמה ולהשבת החטופים? האם הפצצה בלב ביירות הועילה להרגעת החזית הצפונית ולחזרת תושבי הגליל המפונים לבתיהם?

התשובה לשתי השאלות – שלילית. בפני ממשלת הימין הונחה כבר פעמים רבות אפשרות לסיים את המלחמה בעסקת חטופים ובהפסקת אש, אך זו דחתה אותה פעם אחר פעם. נתניהו ובעלי בריתו אינם מתעניינים בגורל החטופים, וגם לא בביטחונם של אזרחי ישראל. כל מבוקשם הוא להישאר בשלטון וליישם את ההפיכה המשטרית בחסות המלחמה ומצב החירום המתמשך. בדרך להגשמת מטרה זו – כל האמצעים כשרים.

נתניהו מעדיף לגרור את ישראל למלחמה אזורית שסופה אינו ידוע ובלבד שלא לוותר על ההפיכה המשטרית וללכת לבחירות. מאז 7 באוקטובר מראים כל הסקרים בעקביות, כי לקואליציה הנוכחית לא יימצא רוב בקלפי. נתניהו מודע לכך, ולכן אין לו שום כוונה להגיע לבחירות בטרם ישלים את

ערבים ויהודים הפגינו נגד המלחמה באום-אלפחם

ראש הממשלה מעדיף מלחמה על פני החטופים ואת הכיסא שלו על פני הפסקת העינויים והאונס במנהרות בעזה. העסקה שעל השולחן לא רק תחזיר את מתן ואת 114 החטופים האחרים; היא תגאל אותנו מהייסורים ומהמלחמה הרב-זירתית שנתניהו ממיט עלינו.

יו"ר ההסתדרות: לא נשבות

למען החטופים למרות הלחצים

ארנון בר-דוד, יו"ר ההסתדרות, הכריז בראשון (4.8) כי "חרף הלחצים של הציבור – לא תהיה שביתה כללית למען שחרור החטופים". בר-דוד דיבר בישיבת בית נבחרת ההסתדרות (בינ"ה) שנערכה במטה הארגון בתל-אביב. את עצמתו תירץ כך: "בגלל המצב במשק". לדבריו, "ההסתדרות לא תוכל להשפיע בנושא".

אולם דובר ההסתדרות פרסם ביום חמישי (1.8) הודעה סותרת לציון 300 יום לתחילת המלחמה בעזה. לפיה בר-דוד הצהיר: "אדאג שנושא החזרת החטופות והחטופים לא יירד מסדר היום עד לשובם. נמשיך ללוות את המשפחות. נמשיך לקרוא לעסקה. ונייחל כולנו שיישובו למשפחתם בקרוב".

בתוך כך, בשבוע שעבר נתלו ברחבי הארץ עשרות שלטים של ההסתדרות הקוראים לעסקה לשחרור החטופות והחטופים. השלטים נתלו על בית ההסתדרות בתל-אביב, במרחבים ובסניפים של ההסתדרות מצפון ועד דרום, וכן בבית הנוער העובד והלומד וברשת עמל.

בחודשים האחרונים נערכו כמה מחאות מול בניין ההסתדרות בתל-אביב בדרישה להכריז על שביתה כללית נגד ממשלת הימין ולמען שחרור החטופים. אלפים הפגינו מול ההסתדרות ב"יום השיבוש הלאומי" ב-7 ביולי.

התייצבו בלשכת הגיוס והצהירו

על סירובם לשרת בצבא הכיבוש

שלושה צעירים - אורין מילר מתל-אביב, איתמר גרינברג מבני ברק ויובל מואב מכפר נטר התייצבו בשני (5.8) בלשכת הגיוס בתל השומר והצהירו על סירובם להתגייס לצבא הכיבוש ולהשתתף במלחמת עזה. חברי רשת מסרבות, התומכת בסרבני מצפון, התייצבו מול שער קיראון והביעו סולידריות עמם.

גרינברג, אמר לכתב "וואלה": "לא הבאנו ביטחון עם 300 אלף חיילים אז לא נביא אותו עם 366 אלף". מילר הוסיף: "בתקופה הזאת חשוב ועוצמתי יותר מבדרך כלל לסרב. המלחמה הנוכחית אינה אירוע נקודתי אלא שלב קיצוני בתהליך של עשורים של מעגל דמים. הטבח ב-7.10 והמלחמה שאחריה הם נקודת קיצון. בתחילת המלחמה עוד היה אפשר להגיד שצריך להתגייס כדי להגן, אבל נוכח המציאות בעזה, אי אפשר להגיד שהמלחמה הנוכחית היא מהלך הגנתי".

מוקדם יותר, הפגינו מאות חרדים הפגינו באותו אתר בעת שהצבא החל לקלוט בני נוער וצעירים חרדים שזומנו בצו ראשון. במהלך המחאה הסוערת נעצרו שלושה מפגינים. יצוין שסרבני הכיבוש הביעו תמיכה בחרדים המתנגדים לשרת בצבא שהפגינו בסמוך. במהלך הפגנת החרדים בתל השומר הותקפו גם הפעם עיתונאים, וזאת בדומה לאירועים בהפגנות הימין שנערכו בשדה תימן ובבית ליד בשבוע שעבר.

מאות ערבים ויהודים השתתפו בהפגנה נגד המלחמה בעזה ביוזמת ועדת המעקב העליונה שנערכה בשבת (3.8) בעיר אום אל-פחם. במחאה לקחו חלק חברי הכנסת של סיעת חד"ש, מנהיגי מק"י והחזית וכן פעילי שלום מרחבי הארץ. בהפגנה נישאו סיסמאות בערבית ובעברית נגד המלחמה בעזה ונגד כיבוש השטחים הפלסטיניים והונפו דגלי פלסטין. כפי שאירע ברחבי הארץ, גם באום אל-פחם התנפלה המשטרה על נושאי הדגלים. אחד מהם, יואב בן נפתלי, תושב קיבוץ מצר בן 79, הוכה בידי השוטרים ונזקק לטיפול רפואי. בתום התהלכה נעצרו ארבעה מפגינים ובהם מזכיר מק"י במשולש הצפוני מוריד פריד, העומד בראש הוועדה העממית בעיר. המשטרה טענה כי המפגינים נעצרו "בגלל השמעת קריאות הסתה".

על התנהלות המשטרה הגיב ח"כ עופר כסיף (חד"ש), שהשתתף בתהלכה: "מיליצית חוף לא הפסיקה את התהלכה אלא התנפלה על כמה ממשותפיה לאחר שזו כבר התפזרה ואלה עשו את דרכם הביתה. ממילא גם לא היו מעצרים על 'קריאות הסתה', שכן המעצרים נעשו לאחר שנסתיימה התהלכה וסיסמאותיה קופלו". עוד מסר כסיף: "זו הייתה תהלכה עוצמתית נגד המשך הטבח ופשעי המלחמה בעזה, למען מתווה לשחרור מידי של החטופים ולמניעת מלחמה אזונית". "מרגיז שהפגנה שקטה נתקלת בסופה בפרובוקציה אלימה של מיליצית בן גביר", הדגיש.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש), שאף היא לקחה חלק במחאה, הוסיפה: "שוטרי משטרת בן גביר לא יכולים לסבול את המראה של ערבים ויהודים מפגינים יחד נגד המלחמה, ולכן בסופה הורו לשוטרים המתוגברים בחיילי משמר הגבול, לתקוף בכוח את משתתפיה, להכות פעיל שלום מבוגר למרות גילו ולעצור את יו"ר הוועדה העממית. איך מסבירים זאת? המשטרה, המופעלת ממניעים פוליטיים בהתאם לרוח השר, הפכה מיליציה. אם אותה משטרה הייתה פועלת בנחרצות דומה מול ארגוני הפשיעה בחברה הערבית, אני בטוחה שמצבנו היה טוב יותר", סיכמה.

במוצ"ש התכנסו אלפים בפתח בסיס הקריה בדרך בגין בתל-אביב כדי לדרוש עסקה לשחרור החטופים. עינב צנגאוקר, שבנה מתן מוחזק בשבי חמאס, מסרה לעיתונאים: "היום כולם מבינים: יש עסקה, ונתניהו עושה לה סיכול ממוקד. הוא בחר לגרור אותנו להסלמה במקום לסגור עסקה. נתניהו אכזר וחסר לב ולכן ויתר על החטופים. הוא מפחד מבן גביר ומקריב אותם על מזבח ההישרדות".

צנגאוקר אמרה למפגינים: "הערב אני מרגישה נבגדת בידי מי שהאמנתי בו והצבעתי עבורו. הוא בגד בי ובוגד בחטופים".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

דוחות של מבקר המדינה חושפים את נזקי המדיניות הניאו-ליברלית

שירותי הרווחה המופרטים ללא פיקוח

כמו כן, למרות קיומם של מכרזים, בפועל לא מתקיימת תחרות בין המפעילים. על פי ממצאי הביקורת, 60% מהמכרזים שערך משרד הרווחה נשלטים באופן כמעט מוחלט בידי מפעילים ותיקים. לפי ממצאי הביקורת, 89% מהתשלומים עבור שירותים חברתיים שמשלם משרד הרווחה, 3.1 מיליארד שקל, משולמים למפעילים שיש להם ותק של 17 שנה ויותר באספקת השירותים למשרד. אך אין הדבר אומר שניתנים לציבור השירותים הטובים ביותר. מפקחי המשרד אינם מקבלים מידע על תוכן ההצעות שזכו במכרזים ועל מאפייניהן. גם לאגף פיקוח ובקרה במשרד הרווחה אין מידע על התוכניות הטיפוליות ועל הצוות שהציעו הזוכים במכרזים. לכן, לפי המבקר, האגף אינו מסוגל לוודא כי השירות שניתן למושמים תואם בפועל את ההצעה לה התחייבו המפעילים. דו"ח הביקורת מצביע גם על כך שמשרד הרווחה אינו מבצע פיקוח אפקטיבי על איכות השירותים. מספר הביקורים השנתי החציוני של מפקחים במסגרות חוץ-ביתיות עמד על 2-3 ביקורים בשנה בלבד, זאת כאשר המלצת הצוות הממשלתי לטיוב אופן אספקת שירותים חברתיים הניתנים במיקור חוץ הוא לקיים 13-18 ביקורים בשנה.

נמרוד עובד

תשלומי יתר על שירותים שלא סופקו; משרות שאינן מאוישות; העדר כמעט מלא של פיקוח על מסגרות חוץ-ביתיות; ושליטה של גופים ותיקים במכרזים של השירותים המופרטים. אלה כמה מממצאי דו"ח מבקר המדינה על משרד הרווחה, שפורסם בחודש שעבר (27.7).

ממצאי הביקורת מעלים, למשל, כי המשרד אינו מקזז כספים ששילם לספקים עבור שירותים שבפועל לא סופקו ועבור משרות שאינן מאוישות, וזאת בסכום שהצטבר ל-512 מיליון שקל בשנה. "היעדר השימוש של משרד הרווחה בסנקציה של הקיזוזים והמשך התשלום של המשרד עבור שירותים שהוא אינו מקבל הם למעשה העלמת עין מצד משרד הרווחה כלפי מפעילים המפירים את החוזה שנחתם עימו, ומצביעים על תלותו במפעילים אלה", נאמר בביקורת.

יותר ממיליארד שקל מתנה ל"ספקי שירותים חברתיים", קרי: תאגידים פרטיים ועמותות, זה הרבה כסף בהתחשב בכך ששיעור ההוצאה הממשלתית בישראל על "רכש חברתי" (כך בדו"ח) מכלל התוצר הוא כ-18% (נכון ל-2021) - בין ההוצאות המשמעותיות ביותר של המדינה. אבל, שיעור זה נמוך משיעור ההוצאה הממוצע לשירותים חברתיים במדינות הקפיטליסטיות המתקדמות החברות בארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD) העומד על 21% מהתוצר.

הקונצנזוס הניאו-ליברלי

בעבר הייתה המדינה מספקת שירותים חברתיים לאזרח באופן ישיר באמצעות משרדיה. אך החל בשנות ה-80 של המאה ה-20, ובהשפעת הקונצנזוס סביב המדיניות הכלכלית והחברתית הקפיטליסטית הניאו-ליברלית בקרב המפלגות הציוניות והחרדיות, מתחזקת בישראל המגמה של הפרטת שירותים חברתיים, ובמיוחד הפרטה של שירותי רווחה, חינוך, דיור ובריאות. כיום, שירותי הרווחה והבריאות ניתנים לאזרחים בעיקר באמצעות מיקור חוץ, בידי חברות פרטיות ועמותות מהן רוכש המשרד את השירות. סוג זה של הוצאה מצד משרד ממשלתי מכונה "רכש חברתי" והוא מוסדר בחוק חובת המכרזים.

בניגוד למשרדים אחרים, בחלק מהשירותים במשרד הרווחה, וביניהם כל השירותים במסגרות חוץ-ביתיות (הכוללות לינה וכלכלה של מקבלי השירותים), המכרזים כוללים תעריף קבוע מראש וידוע לכל המציעים. הגופים אמורים להתחרות על איכות וכמות השירותים הניתנים באותו מחיר ולא על המחיר לאספקתם. את השירותים הללו נותנות לרוב עמותות האמורות להיות ללא כוונת רווח, אך כשליש מהן הן בפועל חברות הגוזרות רווח ממתן שירותים אלה.

שירותים בינוניים וגריפת הון על חשבון הנזקים

בשנת 2022 הוציא משרד הרווחה כ-36% מסך תקציבו לרכישת שירותים חברתיים חוץ-ביתיים במיקור חוץ בהיקף של כ-3.5 מיליארד שקל. אך מניתוח הדו"חות הכספיים של 67 העמותות ותאגידים, שלפחות מחצית מהכנסותיהם מקורה בהפעלת מסגרות חוץ-ביתיות עבור משרד הרווחה, עלה כי בקרב 38% מהם, "יתרת העודפים" עולה על 100% ממחזור ההכנסות של העמותה ומסתכמת ב-725 מיליון שקל. בקרב 20% מהעמותות, יתרת העודפים עולה על 200% ומסתכמת ב-393 מיליון שקל. במילים אחרות: מתן שירותים בינוניים או גרועים תוך גריפת הון על חשבון המדינה והנזקים.

שחיקה במלאי ותור גדל בממתינים לדיור ציבורי

השחיקה במלאי הדירות בדיור הציבורי גדלה ב-30% בין 2016 ל-2022 – כך עולה מדו"ח מבקר המדינה שפורסם לפני שבועיים. זאת מאחר שבשנים אלה עלה מספר הדירות הציבוריות שנמכרו וירד מספר הדירות שנרכשו. זה הוביל לקיטון המלאי של דירות הדיור הציבורי. בדו"ח שהגיש תוקף המבקר בחריפות את מדיניות משרדי השיכון והאוצר. על פי ממצאי הדו"ח, למרות שכבר במרס 2021 נתקבלה החלטת ממשלה שהורתה לגבש תוכנית רב-שנתית להגדלת מלאי הדירות על מנת להתמודד עם משבר הדיור הציבורי, משרדי השיכון והאוצר "כשלו בהכנתה", מה שהוביל להאטה בקצב רכישת הדירות.

המבקר ערך השוואה בין-שנתית בין קצב הרכישה-מכירה מ-2016 עד 2022. המבקר מצא, שבשנים 2016-2018 נרכשו 1,980 דירות אך במקביל נמכרו 4,570. עוד נמצא, כי בין 2020 עד 2022 נרכשו רק 460 דירות, בעוד שהיקף המכירה נותר גבוה ועמד על 3,500 דירות. משמעות ההקטנה במלאי הדירות הוא הגדלה ניכרת בתור הזכאים לדיור ציבורי, אשר נכון לתחילת 2023 עומד על 4,300 ממתנינים (לרוב משפחות גדולות) - עלייה של 60% תוך שבע שנים.

אי-העמידה בתכנון הרב-שנתי להגדלת המלאי ולהתאמת הסיוע לזכאים יוצרת עוול כפול לממתנינים לדירה: מערך הסיוע בשכר דירה הוקפא, ובמקביל אין המדינה יודעת להצביע על מספר הזכאים העתידיים, מה צפוי להיות המחסור העתידי בדיירות ומהו המימון הנדרש לרכישה בהמשך של דירות עבור הזכאים, קובע המבקר בדו"ח.

אין מה לתלות בו תקווה. יו"ר האופוזיציה יאיר לפיד (צילום: עמוד הפייסבוק של יאיר לפיד)

פשיזם, ליברליזם והמשבר בישראל

תומכות בעליונות היהודית גם כיום. בסוגיה זו, ההבדל העיקרי בין לבין הימין הוא שהן לא יאמרו זאת בראש חוצות. למעט ממשלת רבין השנייה, כל ממשלות המרכז-שמאל דבקו בקביעה הידועה של בן גוריון - "בלי חירות ומק"י", והעדיפו לכרות ברית עם הימין מאשר לשתף פעולה עם האזרחים הערבים ועם השמאל העקבי. גם בתקופת "ממשלת השינוי", שיתפו ראשי העבודה ומרצ פעולה עם מפלגות הימין בחקיקה נגד העם הפלסטיני.

גם כעת, בזמן המלחמה הרצחנית, שמאז טבח ה-7 באוקטובר מנוהלת כבר עשרה חודשים, מצטמצם ההבדל בין פשיזם לליברליזם. המחנה הליברלי בישראל אמנם תומך בעסקת לשחרור החטופים, בניגוד לרוב חברי הקואליציה. אולם בהכרעות המהותיות – המשך או סיום הלחימה, יחסי ישראל עם הפלסטינים ביום שאחרי, והפגיעה במרחב הדמוקרטי בישראל – האופוזיציה הליברלית אינה מציגה שום חלופה לקואליציה הפשיסטית. לדוגמה, כאשר ביה"ד הבינלאומי בהאג פסק כי הכיבוש הצבאי בגדה המערבית אינו חוקי, הכריז יו"ר מפלגת יש עתיד, התומכת לכאורה בפתרון שתי המדינות, כי הפסיקה לא פחות מאנטישמית.

מאבק פוליטי במעמד צד אחד

בית המשפט העליון נחשב מעוז ליברלי, ולזכותו של בג"ץ נזקפים כמה פסקי דין חשובים שתרמו לעיגון חירויות וזכויות אדם בישראל. אך בנושאים מדיניים וביטחוניים, גם בג"ץ נוטה ליישר קו עם העליונות היהודית. בג"ץ הכשיר התנחלויות רבות ואישר הפקעת קרקעות מפלסטינים. הוא הכיר בחוקיות הכיבוש, והורה על פינוי של יותר פלסטינים ממתנחלים.

במציאות המשבר בישראל מתגלה המחנה הליברלי כלא יותר מסם הרדמה בשירות הפשיזם. לכאורה עדיין יש בישראל קואליציה ואופוזיציה, אך המאבק הפוליטי ביניהן מתנהל בפועל במעמד צד אחד. בשל האינטרסים הכלכליים המשותפים והשאפה לשמר את הסדר החברתי הקיים, ראשי המחנה הליברלי אינם נאבקים בפשיזם. לכן אין לתלות תקוות ביאיר לפיד, או בצמד הגנרלים גנץ וגולן. המוצא היחיד מהמשבר הוא חיזוק השותפות היהודית-ערבית הסוציאליסטית.

יהלי סער לאלו

במאה ה-20 התנהלה בעולם מאבק איתנים בין שלוש אידיאולוגיות גדולות: סוציאליזם, ליברליזם ופשיזם. במאה ה-21, ולמעשה כבר מאז קריסת הגוש המזרחי, האידיאולוגיה ההגמונית ברוב מדינות העולם היא הליברליזם. אולם בשנים האחרונות מרים הפשיזם את ראשו ומאתגר את הממסדים הליברליים-בורגניים בארצות כמו ארה"ב, צרפת וישראל.

לפי הצהרותיהם של המחנה הפשיסטי והמחנה הליברלי פעורה ביניהם תהום עמוקה. אך לשני המחנות אינטרס אחד משותף: לשמר את אופן הייצור הקפיטליסטי ולמנוע מאבק מעמדות שיוביל למהפכה. וכך, לאורך המאה ה-20, כאשר הסוציאליזם איים על הבסיס הקפיטליסטי, עשו הליברלים והפשיסטים יחד אחת נגד מעמד העובדים.

ממשלות ליברליות היו ועודן מוכנות לשתף פעולה עם כוחות פשיסטיים כדי לשמור על האינטרסים המעמדיים והאימפריאליים שלהן. ארצות-הברית נהגה כך מאז ומעולם. בהקשר זה ניתן להזכיר את תמיכתה בהפיכה בצ'ילה ובשלטון הדיקטטורי של פינולה, או את פרשת איראן-קונטראס, במסגרתה מכרה ארה"ב נשק למשטר הפונדמנטליסטי באיראן כדי לממן מיליציות ימין קיצוני בניקרגואה. גם כיום מעודדת ארצות-הברית משטרים חשוכים, כמו ממלכות הנפט במפרץ הפרסי או המשטר האוקראיני אשר מציג אנטישמיות ששיתפו פעולה עם גרמניה הנאצית כגיבורים לאומיים. זאת, במקביל לתמיכתה של ארה"ב בארגונים אסלאמיסטיים ככלי לערעור משטרים אנטי-אימפריאליסטיים במזרח התיכון.

שותפות האינטרסים ברורה

גם בישראל, למרות שאין בה איום סוציאליסטי ממשי על הסטטוס קוו הקפיטליסטי, ברורה שותפות האינטרסים בין הליברלים לפשיסטים. המאבק האידיאולוגי בין פשיסטים לליברלים בישראל בא לידי ביטוי בעיקר במאבק על עצמאות מערכת המשפט ובנושאים אזרחיים. אולם בסוגיות הכיבוש, היחס לאזרחים הערבים והפתרון המדיני הרצוי לסכסוך עם הפלסטינים – אין הבדלים מהותיים בין המחנות. בסופו של דבר, הימין והמרכז-שמאל פועלים לשימור העליונות היהודית ולמען הלאום היהודי בלבד. ממשלות השמאל הציוני מעולם לא בחלו באלימות ובדיכוי של העם הפלסטיני בישראל ובשטחים הכבושים: הן אלה שאחראיות לנכבה, לממשל הצבאי, למפעל ההתנחלויות, לדיכוי יום האדמה ולירי במפגינים באוקטובר 2000. מפלגות השמאל הציוני

ריאיון עם החוקר ד"ר ז'ול בויקוף מאוניברסיטת פסיפיק האמריקאית

אולימפיאדה וקפיטליזם

"עקרו 34 משפחות מבתייהן עבור האולימפיאדה?! - הפגנה של משפחות חד-הוריות ברובע ה-18 בפריס, במחאה על סגירת דיור ציבורי בבניין שהפך מלון לקראת המשחקים האולימפיים, פברואר 2024 (צילום: הומניטה)

על-כן, בלטה בעיניי הסתירה הטמונה באירועי הספורט האולימפיים. המשחקים הם לכאורה עממיים, משרתים כביכול ערכי שלום ואחוה, אך למעשה זו מכונה משומנת היטב ליצירת פערים חברתיים. בוונקובר, למשל, המתקנים הוקמו באדמות השייכות לעמים המקוריים הקנדיים שבמשך דורות דרשו להשיב אותן לידיהם – אך ללא תוצאה. התגוררות גם בלונדון ובריו דה ז'ניירו בעת ההכנות לאולימפיאדות, ודפוס האירוע חזר על עצמו: המוחלשים משלמים את המחיר. לפריס הגעתי בסוף דצמבר 2023 ומייד יצרתי קשר עם הקואליציות החברתיות שהוקמו לקראת המשחקים – בייחוד עם פעילי 'הצד האפל של המדליה'."

בויקוף נשאל מה בלט בהכנות למשחקים בפריס. על כך ענה: "הגירוש והעקירה של דיירי הדיור הציבורי, מהגרים, מבקשי מקלט ודרי רחוב. נעשה כאן מה שהפעילים מכנים 'טיהור חברתי'. הייתי עד לפינוי אלים בידים כוחות משטרה מיוחדים של מחנה אוהלים שהקימו דרי רחוב מתחת לגשר סטאן ב-17 ביולי האחרון. היום במקום שהיו אוהלים ואנשים ניצבים גושי בטון ענקיים". עוד סיפר, שבעת שהותו בטוקיו שוחח עם שתי נשים שנאלצו לעקור פעמיים מבתייהן לקראת המשחקים האולימפיים שנערכו ב-1964 וב-2001.

לדבריו קיים מכנה משותף לכל האולימפיאדות: מעשי שוחד ומרמה, הפקעת מרחבים ציבוריים מידי התושבים, גירוש אוכלוסיות עניות ומוחלשות, מכורים תפורים והתעשרות של קבלנים ונותני שירותים על חשבון המשאבים הציבוריים, מיליטריזציה של הערים ופגיעה בסביבה. "בכל המשחקים, אומדן ההוצאות שהממשלות מוסרות לציבור תמיד נמוך במידה ניכרת מהוצאות בפועל. כך מרדימים את הציבור."

מה משותף בין צרפתי, ישראלי, סיני ודרום-אפריקאי? וזו אינה תחילתה של בדיחה. המשותף ביניהם הוא שכולם שמחים כאשר איש/אשת הנבחרת הלאומית זוכה במדליה במשחקים האולימפיים הנערכים כעת בצרפת. כמובן, עדיפות ניתנת למדליית זהב, אבל בעת מצוקה פוליטית/ספורטיבית, ישמחו הממשלות השונות להתפשר גם על מדליית כסף, ואוי לבושה, גם במדליית ארד.

אבל למדליה אולימפית ישנו צד שני, אפל, ולא, לא מדובר בשימוש המניפולטיבי/פוליטי/דמגוגי שעושה ממשלת הימין בכל פעם שמשתתף ישראלי זוכה באחת מהן. המימד הנוסף של האירוע הספורטיבי הגדול בתבל הוא הקשר בין המשחקים האולימפיים לבין הקפיטליזם. אגב, "הצד השני של המדליה", הוא שמה של רשת ארגונים ופעילי מחאה שהוקמה בצרפת לקראת המשחקים ואשר מתנגדים להשלכותיהם הפוליטיות, הכלכליות והחברתיות.

משחקי הכוח

העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה" פרסם בשבוע שעבר ריאיון עם ד"ר ז'ול בויקוף, מרצה וחוקר במחלקה לפוליטיקה ולממשל באוניברסיטת פסיפיק האמריקאית. בויקוף חוקר מזה שנים רבות את הקשר בין קפיטליזם לספורט ובייחוד בין קפיטליזם למשחקים האולימפיים, אותם הוא מכיר "מבפנים".

בויקוף שיחק בעבר כשחקן מקצועי בכמה קבוצות כדורגל אמריקאיות, ובגיל 23 הצטרף לנבחרת הכדורגל הלאומית של ארה"ב. כתיבתו על המשחקים האולימפיים מברלין ב-1936 (תחת המשטר הנאצי) ועד לאולימפיאדה הנערכת בימים אלה בפריז, ביקורתית עד מאוד. בעשור האחרון פרסם שורה של ספרים בנושא, ביניהם: "המשחקים האולימפיים ושכחי הקפיטליזם"; "משחקי הכוח – ההיסטוריה הפוליטית של האולימפיאדות"; "האולימפיאדה בברלין ב-1936 – על גזע, שלטון והשימוש בספורט"; "בתוך המאבק נגד מגה-הספורט הקפיטליסטי בלוס אנג'לס, בטוקיו ועוד"; ו"מי צריך משחקים אולימפיים?".

לבויקוף שיטת מחקר ייחודית. הוא אינו חוקר וכותב במשרדו האוניברסיטאי באורגון, מדינה במערב ארצות-הברית השוכנת לחוף האוקיינוס השקט. בעת מחקרו מתגורר בויקוף בעיר בה נערכים המשחקים לפחות שנה תמימה – לפנייהם ואחריהם. כך הגיע לפריס בסוף השנה שעברה – לקראת המשחקים שנפתחו בסוף יולי.

מרשימת הספרים שפרסם בויקוף בעשור האחרון בלבד ניתן ללמוד, כי נושאי מחקרו הם אקטיביזם חברתי ופוליטי, ספורט וקפיטליזם, והדרך בה בעלי ההון מעצבים את המדיניות הציבורית של הממשלות בארצות שונות, בהן נערכות אולימפיאדות.

המוחלשים משלמים את המחיר

בויקוף נשאל בריאיון, איך נולדו נושאי מחקרו, שאינם אופייניים למחקרי האקדמיה בארה"ב. על כך השיב: "לראשונה השתתפתי במשחקים שנערכו בוונקובר, קנדה, ב-2009 והתרשמתי רבות מהאקטיביזם שהתפתח סביבם. יתר-

הנשיא מחזיר מציג את תוצאות הבחירות שקיבל מ"ר ועדת הבחירות (צילום: סוכנות הידיעות של ונצואלה)

תוצאות הבחירות לנשיאות ונצואלה מעוררות מחלוקת מדורו והפיצול בשמאל באמריקה הלטינית

יצוין שנשיא צ'ילה השמאלי גבריאל בורייץ' אמר בתגובה לתוצאות הבחירות: "קשה להאמין שאלה התוצאות. לא נוכל לקבלן כי אין ביכולתנו לאמת אותן". נשיא ברזיל, לואיס אינאסיו "לולה" דה סילבה, ביקש לקבל הבהרות על אופן ההצבעה ותוצאותיה לפני נקיטת עמדה לגבי הבחירה במדורו. נשיא קולומביה השמאלי, גוסטבו פטרו, סירב להתייחס במשך ימים ארוכים לתוצאות הבחירות במדינה השכנה ונצואלה. רק ביום חמישי הצהיר, כי "קיימים ספקות רבים סביב תוצאות הבחירות בוונצואלה. חוסר הבהירות סביב תוצאות הבחירות עלול להוביל למעשים קיצוניים ולפילוג בעם – שידע להתאחד סביב האיומים הזרים". הוא הצטרף לקריאה לפרסם את כל הפרוטוקולים של ועדות הקלפי, להבטיח נגישות למסמכי ועדת הבחירות לכל הכוחות הפוליטיים ולאפשר למשקיפים מקומיים וזרים לקחת חלק בתהליך. ממשלת מדורו סירבה לאפשר למשקיפים זרים – גם ממדינות ידידותיות באמריקה הלטינית – לעקוב אחר הנעשה ביום הבחירות.

נטש את דרכו הסוציאליסטית של צ'אבס

כאמור, עוד בטרם נפתחו הקלפיות הזהירו הקומוניסטים מפני זיופים נוכח הקשיים לפקח על הנעשה בוועדות הקלפי. גם שורה של מפלגות קומוניסטיות באמריקה הלטינית הביעו חשש דומה, ביניהן - הארגנטינית, הברזילאית, המקסיקנית ושל פרגוואי ואל סלבדור. עם פרסום התוצאות, העמיק הקרע בין המפלגות הקומוניסטיות באמריקה הלטינית לממשלות שונות הזוכות בתמיכתן. הקומוניסטים הצ'יליאנים, החברים בקואליציה השלטת בארצם, מתחו ביקורת פומבית על דברי הנשיא בורייץ'; הקומוניסטים בקולומביה תקפו את הנשיא פטרו. אך מעבר לפולמוס על אודות הבחירות, קיימת מחלוקת עמוקה יותר סביב מדורו ופועלו.

הקומוניסטים בוונצואלה מאשימים את הנשיא מדורו ב"נטישת דרכו הסוציאליסטית של צ'אבס". ואכן, מדורו ביטל הלאמות, הנהיג מדיניות כלכלית נאו-ליברלית ודיכא ביד קשה עובדים הנאבקים למען זכויותיהם. לביקורת זו על מדורו שותפים רבים בשמאל העקבי ברחבי היבשת.

אפרים דויד

ועדת הבחירות המרכזית של ונצואלה, שבשליטת הממשלה, הכריזה רשמית בשבת (3.8) שבתום הספירה הסופית של תוצאות הבחירות שנערכו בתחילת השבוע, הנשיא המכהן ניקולס מדורו הוא המנצח. על פי התוצאות הרשמיות, מדורו קיבל 52% מהקולות ומועמד הימין כ-43%. עוד בטרם פורסמו התוצאות, נאם מדורו בפני תומכיו ואמר שבחירתו לכהונה שלישית היא "ניצחון השלום והיציבות". עוד הזהיר הנשיא מפני "הפיכה פשיסטית" הנרקמת נגד ממשלתו. זאת, לאחר שבמהלך השבוע שעבר פרצו הפגנות של תומכי האופוזיציה. אלה טענו שמועמד הימין, אדמונדו גונסלס, ניצח בבחירות ברוב גדול. גם המפלגה הקומוניסטית טענה להונאה נרחבת ולא-סדרים בבחירות וקראה לערער על התוצאות.

הקומוניסטים תמכו לא במדורו ולא ביריבו גונסלס נציג הימין, אלא במועמד שלישי - אנריקה מרקס, חבר פרלמנט לשעבר המגדיר עצמו סוציאל-דמוקרט. חשוב להזכיר שהמפלגה הקומוניסטית הוצאה אל מחוץ לחוק בידי שלטונו של מדורו ונאסר עליה להציג מועמדים לנשיאות, לפרלמנט ולרשויות המקומיות. בעבר תמכה המפלגה ב"בלוק הפטריוטי" שעמד מאחורי המועמדות של מדורו ושל קודמו, הנשיא הסוציאליסטי המנוח הוגו צ'אבס.

לקראת פרסום התוצאות, דרשו המפלגה הקומוניסטית וחמש תנועות שמאל מוועדת הבחירות לפרסם את סיכומי ההצבעה על-פי הפרוטוקולים של ועדות הקלפי. לדבריהן אין התאמה בין הספירה שנערכה בתום יום ההצבעה בקלפיות לבין התוצאות שנמסרו רשמית. ועדת הבחירות הבטיחה לעשות כן, אבל טרם מסרה לעיון הציבור את הפרוטוקולים החתומים בידי חברי ועדות הקלפי.

ארה"ב מגנה וקובה תומכת

לאחר פרסום תוצאות הבחירות, שוחח מזכיר המדינה האמריקאי אנטוני בלינקן כצפוי עם מנהיג האופוזיציה הימנית גונזלס ובירך אותו על קבלת מירב הקולות. קרי: הממשל אינו מכיר בתוצאות הבחירות. כך נהגו גם כמה ממשלות ברחבי אמריקה הלטינית בעלות אוריינטציה פרו-אמריקאית וביניהן ארגנטינה, אורוגוואי ופרגוואי. לעומת זאת, נשיא קובה מיגל דיאס-קאנל בירך את מדורו בהכרזתו: "ניצחון הכבוד והעם הוונצואלי".

הסרט הדוקו-פרודי "הדונם של סבתא" תיאטרון האבסורד של ההתנחלויות

למצב המשפטי של פלסטינים רבים, הדורשים לקבל את קרקעותיהם הפרטיות חזרה מידי המדינה. ירמי צולל לנבכי הבירוקרטיה של הכיבוש. מהר מאוד הוא מחליט לנסות כיוון אחר ולפעול לפי כללי המתנחלים בהתנחלויות כדי לחשוף את אי הצדק העמוק הקיים בשטחים הכבושים. אי צדק זה נחגג בידי אותם גורמים ששיק בלום נפגש איתם במהלך הסרט: ראש מועצה אזורית גוש עציון שלמה נאמן; שר התקשורת לשעבר יעוז הנדל; ובעלים של פאב שהוקם בהתנחלויות, שהציע לסייע לירמי ולאביו "להיפך למתנחלים".

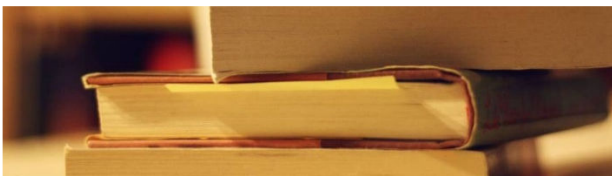
הבימאי מתארח באולפן ערוץ 14, כאשר למנחים כמו למתנחלים ברור כי הוא איננו מתנחל ואיננו מתכנן להיות מתנחל. אבל הם נהנים מהמחשבה כי הוא שוקל זאת. בסרט, כמו במציאות, ברור מאוד כי הצד של דרור אטקס, מיכאל ספרד והישאם שביטה חלש לאין שיעור ממנגנוני המתנחלים המשושמים היטב והפועלים בגיבוי ממשלתי מלא ומקיף.

הסרט הבדיוני ששיק בלום מביים ויוצר מגולל את הסיפור של סבתא רבתא שלו שרכשה את המגרש בהתנחלות. מדמות נלעגת בעיני המתנחלים, ירמי הופך דמות נסבלת. העולם שנפתח בפניו מרתק אותו. בליבו ובדעותיו הוא מתנגד להתנחלויות, אבל הוא גם נמשך אליהן וסקרן לגביהן. על אף שתוכניתו להשתלט בחזרה על האדמה שבידי המתנחלים לא מצליחה, הוא נהנה להשתעשע ברעיון בו דוגלות ממשלות ישראל מאז שנות ה-80 של המאה שעברה וקודם לכן: פתרון מצוקת הדיור בהקמת התנחלויות בגדה המערבית.

תיאטרון האבסורד של ארץ ההתנחלויות עלול להיראות קומי למתבונן מבחוץ, המתעלם ממציאות הכיבוש היומיומית עמה מתמודדים מאות אלפי פלסטינים בגדה המערבית הכבושה. שיק-בלום איננו מתעלם ממציאות הכיבוש אלא מבקר אותה באמצעות הגחכה של הדמויות והמנגנונים של המתנחלים הציניים שהקימו אחוזות אפרטהיידסטיות על קרקע פלסטינית פרטית. זאת בזמן שאזרחי מדינת ישראל נאנקים תחת יוקר מחייה גואה ומצוקת דיור שהיא כלי בידי הממשלה להעמקת הכיבוש.

אביו של ירמי, מיואש מהמצב הכלכלי, מרחיק לכת עם הפנטזיות שלו על בניית וילה בשטחים הכבושים ומציאת פתרון למצוקת הדיור ב"אידיליה" בה חיים המתנחלים. שיק בלום מקפיד להזכיר בסוף הסרט את המחסומים, האלימות והשריפות בשטחים הכבושים להם אחראים הצבא והמתנחלים. באמצעותם הם מדכאים את הפלסטינים ובונים עוד וילות עבור נדל"ניסטים משיחיים תאבי בצע.

זוהר אלון

שבוע עיר / עורכת לריסה ביכלר

* / עמית בן עמי

אני לא יכול לחשב על זה.
אני לא יכול לחשב על זה.

סרטו הדוקומנטרי-קומי של ירמי שיק בלום "הדונם של סבתא" נפתח בסצנה, בה שיק בלום מדבר עם אביו על יוקר המחיה בתל אביב, בה הוא מתגורר. אשתו עומדת ללדת והוא אינו יודע מה לעשות וכיצד להתמודד עם מציאות כלכלית כאוטית בשוק שכירות פרוץ לגמרי, בו בעלי הדירות יכולים לעשות כמעט כל מה שעולה ברוחם: להעלות את שכר הדירה בחדות, להכניס סעיפים דרקונים לחוזי השכירות ולפנות את השוכרים בהתראה של חודשיים בלבד.

דודי, אביו של ירמי, חושף כי סבתא רבא של האב, שרה נוימן ממקימות העיר תל אביב, רכשה דונם וחצי אדמה ב-1937 בשטח שעליו שוכנת כיום התנחלות גוש עציון. אותו דונם וחצי נמצא בשימוש מתנחלים. כיום ישנם כרמים על אדמה זו אך מתוכננת לקום בה שכונה, כפי שחושף לקראת סוף הסרט עובד של האפוטרופוס לנכסי נפקדים.

ירמי הוא עיתונאי, קומיקאי ומורה לקולנוע המתנגד לכיבוש ותומך בפתרון שתי המדינות, נפגש לראשונה בחייו עם מתנחלים. הוא מספר להם כי הוא עומד לצלם סרט עלילתי בהתנחלויות ולהקים מאחז, וכך זוכה בתמיכתם. ירמי לומד לדעת, שהכללים והחוקים שהכיר מהעיר תל אביב ומדינת ישראל אינם חלים בארץ ההתנחלויות.

ירמי נפגש עם עו"ד מיכאל ספרד, עם דרור אטקס מארגון "כרם נבות" ועם עו"ד הישאם שביטה, שלושתם מומחים למצב בשטחים. הם מעידים בפניו כי מצבו המשפטי דומה

בבאר שבע נפתחה תערוכה

צילומים של ילדי מבקשי מקלט

במרכז הפליטים בנגב ברחוב רמב"ם 3 בעיר העתיקה בבאר שבע, נפתחה בשבוע שעבר התערוכה "ילדות ישראלית או ילדות בישראל". התערוכה היא פרי שיתוף פעולה בין סטודנטיות מהמחלקה לעבודה סוציאלית באוניברסיטת בן גוריון, בהנחיית ד"ר מני מלכה, לבין קבוצת ילדים מקהילת מבקשי המקלט בבאר-שבע. הפרויקט הוא חלק מפעילות המרכז לפליטים בנגב והמעבדה הבינתחומית למחקר מבוסס פוטו-ווייט באוניברסיטת בן-גוריון.

התערוכה מסכמת מפגשים, שנערכו במהלך שלושה חודשים, בין 12 ילדים וילדות של מבקשי מקלט לבין הסטודנטים, שבמהלכם הם עסקו בצילום ובדיונים קבוצתיים על התמונות שצילמו. מטרת הפרויקט הייתה להעניק לילדים כלים לביטוי עצמי באמצעות הצילום, ולפתח הבנה מעמיקה יותר לגבי חייהם ומעמדם במדינה.

העבודות בתערוכה סובבות סביב שלושה נושאים עיקריים: חברים, שייכות - בית ומשפחה, וחלומות לעתיד. כל נושא משקף פן אחר מחוויותיהם של הילדים ומציג את המתח בין תחושת השייכות המלאה שיכולה להיות להם לבין מצבם החברתי והמשפטי הרעוע בישראל.

מרכז הפליטים בנגב החל את פעילותו בשנת 2009 כיוזמה של ארבע סטודנטיות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב. זאת, לאחר שנחשפו לסיפורים הקשים ולהיעדר המענה למצוקתם של מבקשי מקלט החיים בנגב. העמותה מפעילה כעת מערך פעילות המספק מענה לשלל צרכי החיים של הקהילה, והוא הארגון היחיד המסייע לקהילת מבקשי המקלט בדרום.

מתקני הנליאה הישראליים - גיהינום

אלפי פלסטינים בתנאים לא-אנושיים וסובלים מהתעללות בלתי פוסקת. חלקם לא יודעים מדוע נעצרו, רבים מהם ישוחררו מבלי לעמוד לדין. זו ההגדרה של מחנה עינויים: מקום שכל הבא בשעריו – לא משנה מיהו או מה סיבת מעצרו – נידון לכאב ולסבל מכוונים, חמורים ובלתי פוסקים.

בהכנת הדו"ח, שכותרתו "ברוכים הבאים לגיהינום", נגבו עדויות מ-55 פלסטינים ופלסטיניות שהוחזקו בבתי כלא ובמתקני מעצר ישראליים בתקופה זו, ושוחררו. העדים ברובם המוחץ לא הועמדו לדין. עדויות האסירים מציגות את תוצאותיו של תהליך מוטמע שבמסגרתו כל הבא בשעריהם של למעלה מתריסר מתקני כליאה אזרחיים וצבאיים נידון לכאב וסבל מכוונים, חמורים ובלתי פוסקים. מתקני הכליאה פועלים דה-פקטו כמחנות עינויים. כותרת הדו"ח לקוחה מתוך עדות: "לקחו אותנו למגידו, וכשירדנו מהאוטובוס, אחד הסוהרים אמר לנו: ברוכים הבאים לגיהינום". את העדות מסר פואד חסן, תושב קוסרה, מחוז שכם.

בהקשר זה, עמותת רופאים לזכויות אדם (רל"א) וארגוני זכויות אדם נוספים, עתרו בשבוע שעבר לבג"ץ נגד שירות בתי הסוהר (שב"ס) ונגד משרד הבריאות בדרישה למיגור מגפת הסקביאס (גרדת) המשתוללת בחודשים האחרונים בבתי הכלא. על פי העדויות, מאות אסירים פלסטינים כבד נדבקו במחלת העור המגרדת והמדבקת במיוחד.

מאז חודש אוקטובר 2023 וכחלק מההגבלות הקשות שהטיל שב"ס על אסירים פלסטינים, הוגבל אסיר בבתי הכלא לבגד אחד בלבד. בנוסף, נאסר על אסירים לקנות מוצרי היגיינה, הוגבלה גישתם למקלחת, וחדרי כביסה ששימשו את הכלואים נסגרו והוסבו לתאים. כמו כן, עקב ביטול ביקורי משפחות, נמנע מהאסירים לקבל מבני משפחותיהם בגדים ומצעים נקיים להחלפה.

עשרות עדויות שאסף ארגון "בצלם" מפלסטינים שהוחזקו בבתי סוהר ובבתי מעצר ישראליים מאז ראשית המלחמה בעזה באוקטובר אשתקד מתארות מציאות של עינויים, פגיעות מיניות, אלימות, השפלה, הרעבה ומניעת טיפול רפואי הולם. כך עולה מדו"ח שפורסם בשני (5.8) ובו נאמר שזו "מדיניות מערכתית ושיטתית שעיקרה התעללות ועינויים מתמשכים של כלל האסירים הפלסטינים". על פי בצלם מדובר "ברשת מחנות שמטרתם העיקרית היא התעללות בבני האדם המוחזקים בהם" – וזאת לפי מדיניות שמוביל השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר.

עוד נמסר מבצלם: "בשבועות האחרונים פרצה סערה לאחר פרסומים אודות חשד להתעללות מינית חמורה בעציר במתקן שדה תימן. אבל העדויות שאנו מביאים בדו"ח מגלות כי שדה תימן הוא רק קצה הקרחון. ברגע זה ממש מוחזקים

הישג לפסיכולוגים הציבוריים;

הפסיכיאטרים לקראת סכסוך

איגוד הפסיכיאטריה מבקש להכריז על סכסוך עבודה בעקבות המחסור בפסיכיאטרים מחוזיים, שפוגע לדבריהם בזכויות המטופלים ובתנאי העבודה של הרופאים. המחסור באנשי מקצוע בעקבות המשבר בבריאות הנפש התעצם מאז תחילת המלחמה ב-7 באוקטובר.

כמו כן, משרדי האוצר, הבריאות, החינוך וההסתדרות הודיעו השבוע על "רפורמה בשכר הפסיכולוגים בשירות הציבורי". ההסכם הקיבוצי החדש יכנס לתוקפו ב-1 בינואר 2025 ואמור לקדם באופן משמעותי את מעמדם של כ-5,000 פסיכולוגים בשירות הציבורי, לרבות במשרדי הממשלה, רשויות מקומיות, בתי חולים וקופות החולים.

לדברי ההסתדרות "ההסכם ישנה מהותית את מבנה שכרם של הפסיכולוגים בשירות הציבורי, יפשט את מבנה השכר, יצור אופק מקצועי וניהולי, ויכלול תוספת שכר ממוצעת של כ-40% בממוצע לעובד, בהתאם לרמתו המקצועית, רמתו הניהולית והאחראיות המקצועית. בנוסף, ישולם מענק חד פעמי של 5,000 שקל לכלל הפסיכולוגים בשירות הציבורי", יצוין שזה שנים הפסיכולוגים נאבקים למען שיפור שכרם.

"ההסכם הוא נקודת מפנה בציר הזמן של הפסיכולוגיה הציבורית בישראל, הוא יכול להביא להכנסה של עובדים למערכת הצמאה כל כך לכוח אדם", אמר ד"ר יובל הירש מראשי פורום הארגונים למען הפסיכולוגיה הציבורית. "ההסכם הזה הוא לא רק לפסיכולוגים – הוא לכל אחד ואחת מאיתנו, תושבי המדינה, שזקוקים לאוזן קשבת, שזקוקים לסיוע, שצריכים תמיכה. זו אבן דרך ראשונה בשיפור מצבם הנפשי של תושבי מדינת ישראל".

שותפות השלום

יחד מסיימות את המלחמה

הפגנה יהודית-ערבית בכפר יאסיף

שבת 10.8 | 16:00 | כיכר פז

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

הקרנת הסרט האילם

הקבינט של ד"ר קליגרי / רוברט וינה

בליווי מוסיקה חיה!

רביעי 14.8 | 20:00 | אחד העם 70 ת"א

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

